

**DEPARTAMENT OŚWIATY STANU MARYLAND
PROCEDURY ROZPATRYWANIA SKARG STANOWYCH
W ZWIĄZKU Z NAUCZANIEM SPECJALNYM**

CZĘŚĆ B

I. ODNOŚNE PRAWO

- A. Kodeks 34 CFR §300.151 *et seq.*
- B. Kodeks COMAR 13A.05.01.15A

II. CEL

- A. Departament Oświaty Stanu Maryland (MSDE) przyjął następujące procedury rozpatrywania skarg składanych w ramach Ustawy o kształceniu osób niepełnosprawnych [Individuals with Disabilities Education Improvement Act (IDEA)] oraz innych powiązanych federalnych i stanowych praw i przepisów. W zakresie odpowiedzialności MSDE pozostaje obowiązek rozpatrzenia i rozwiązania wszystkich skarg spełniających wymagania formalne, wynikające z Kodeksu 34 CFR §300.153, złożonych do MSDE zgodnie z tymi procedurami.
- B. MSDE odpowiedzialny jest także za monitorowanie i dopilnowanie, by wszystkie czynności korygujące podjęte w wyniku badania skargi zostały w pełni przeprowadzone, jak również za podjęcie niezbędnych kroków zmierzających do zapewnienia, iż wdrożone czynności korygujące – w tym zapewnienie pomocy technicznej i dodatkowych aktów egzekucyjnych – są właściwe i pozostają w zgodzie z literą prawa.

III. WYMAGANIA FORMALNE SKARGI

Każda organizacja (osoba prawna) lub osoba fizyczna, zwana dalej „powodem”, w tym osoby spoza Stanu Maryland, mogą złożyć do MSDE skargę. MSDE rozpatrzy także skargi, które wpłynęły do innych działów MSDE, do urzędników stanowych lub rządów federalnych pod warunkiem, że będą one spełniać wymagania określone poniżej.

- A. Skarga może zostać złożona na Formularzu Skargi Stanowej [State Complaint Form],

który dostępny jest na stronie internetowej MSDE pod adresem: www.marylandpublicschools.org (należy przejść do strony: Obsługa Wydziału Nauczania Specjalnego/Służb Wczesnej Interwencji [Division of Special Education/Early Intervention Services], a następnie do strony: Oddział Rozpatrywania Skarg i Należytych Procesów [Complaint Investigation and Due Process Branch], lub zadzwonić pod nr: 410-767-7770. Nie ma wymogu składania skarg na w/w formularzu; niemniej jednak skarga musi zawierać wszystkie informacje, których formularz ten wymaga, spełniając w ten sposób wszystkie wymagania opisane poniżej.

- B. Skarga powinna zostać skierowana do Stanowego Wiceministra Oświaty [Assistant State Superintendent], Division of Special Education/Early Intervention Services, Maryland State Department of Education, 200 West Baltimore Street, Baltimore, MD 21201.
- C. Składając skargę do MSDE, powód jednocześnie zobowiązany jest przekazać jej kopię do instytucji publicznej odpowiedzialnej za program edukacyjny ucznia. Zaleca się, aby skarga została przesłana do wiadomości Dyrektora ds. Nauczania Specjalnego lub innego odpowiedzialnego administratora takiego programu.
- D. Skarga winna być złożona na piśmie oraz podpisana przez powoda. MSDE rozpatrzy skargę otrzymaną faksem pod warunkiem, że widnieje na niej podpis powoda oraz że spełnia ona wymagania określone w Sekcji III, paragrafy od E do J przedstawione poniżej.
- E. Skarga powinna zawierać następujące elementy:
 - 1. oświadczenie stanowiące, że instytucja publiczna naruszyła wymagania Ustawy IDEA,
 - 2. opis faktów, na których bazuje powyższe oświadczenie (jeżeli to możliwe, zaleca się by powód załączył kopie wszelkich dokumentów, które mogą podtrzymać stawiane zarzuty),
 - 3. podpis oraz dane kontaktowe powoda;
 - 4. zarzucając naruszenie prawa w stosunku do danego ucznia, powód zobowiązany jest załączyć następujące informacje:
 - a. imię, nazwisko i adres zamieszkania ucznia,
 - b. nazwę szkoły, do której uczeń uczęszcza,
 - c. w przypadku ucznia bezdomnego, dostępne dane kontaktowe, takie jak imię, nazwisko ucznia oraz nazwę szkoły, do której uczeń uczęszcza,
 - d. opis i charakter problemu ucznia, w tym fakty związane z problemem oraz

- e. proponowane rozwiązanie problemu w stopniu i zakresie znanym i dostępnym stronie w czasie składania skargi.
- F. Powód może zgłosić fakt naruszenia prawa wyłącznie w stosunku do zdarzeń mających miejsce nie wcześniej niż jeden (1) rok przed datą wpłynięcia skargi do MSDE.
- G. Oświadczenie twierdzące, że instytucja publiczna naruszyła wymagania Ustawy IDEA mogą być związane z identyfikacją, oceną, umiejscowieniem ucznia w systemie edukacyjnym lub z zapewnieniem mu bezpłatnej należytej edukacji publicznej [Free Appropriate Public Education] (FAPE), lub też z wszelkimi innymi zarzutami dotyczącymi naruszenia przez instytucję publiczną Ustawy IDEA oraz powiązanych praw federalnych lub stanowych. Zakres ten obejmuje zarzuty odnoszące się do przekonania, że instytucja publiczna nie wdrożyła wymaganych czynności wynikających z decyzji wydanej w wyniku należytego procesu sądowego. Umowy porozumienia, umowy mediacji oraz umowy zawarte w procesie spotkań polubownych pozostają w mocy i mogą zostać wyegzekwowane przez kompetentny sąd stanowy lub przez okręgowy sąd Stanów Zjednoczonych; umowy takie nie podlegają rozwiązaniu przez MSDE w procesie składania/rozpatrywania skargi.
- H. Jeżeli skarga nie spełnia wymagań określonych w Sekcji III, paragrafy od A do J niniejszych procedur, MSDE prześle powodowi pisemne zawiadomienie informujące, że złożona przez niego skarga została rozpoznana jako niekompletna wraz z wezwaniem do uzupełnienia braków, tak aby skarga spełniała wymagania przepisów i niniejszych procedur.
- I. Jeżeli skarga została złożona w imieniu ucznia, a osoba składająca skargę nie jest rodzicem ucznia, powód zobowiązany jest przedstawić MSDE podpisany przez rodziców dokument, na podstawie którego rodzic przekazuje powodowi upoważnienie do reprezentowania praw ucznia, tak by MSDE mogło właściwie przedstawić rozpoznanie sprawy i wnioski. Dokument ten jest nieważny bez podpisu rodzica; ponadto powinien on zawierać wyrażoną przez rodzica zgodę udzieloną MSDE na ujawnienie powodowi informacji poufnych dotyczących ucznia.

IV. PROCEDURY ROZPATRYWANIA SKARGI

- A. Po otrzymaniu skargi, MSDE prześle skargę faksem właściwemu pracownikowi/pracownikom instytucji publicznej.
- B. Następnie do powoda i do instytucji publicznej skierowane zostanie pisemne zawiadomienie potwierdzające fakt otrzymania skargi oraz zakres zarzutów stanowiących przedmiot dochodzenia; zawiadomienie to wyznaczać będzie także termin rozpatrzenia skargi. Ponadto zawiadomienie to poinformuje strony o przysługującym im prawie do przedstawienia dodatkowych informacji odnoszących się do przedstawianych zarzutów oraz wskaże pracowników MSDE wyznaczonych

do rozpatrzenia skargi. Pisemne zawiadomienie zawierać będzie także pouczenie stwierdzające, że jeżeli instytucja publiczna zaoferuje powodowi rozwiązanie skargi w sposób zaproponowany w złożonej przez niego skardze, MSDE uzna skargę za rozwiązana. MSDE zachęca strony do podjęcia właściwych kroków zmierzających do rozwiązania skargi w najszybszym możliwe terminie na drodze mediacji lub za pośrednictwem mniej formalnych metod.

- C. Po otrzymaniu pierwszej pisemnej skargi w danym roku szkolnym, instytucja publiczna, przeciw której skarga została złożona prześle kopię zabezpieczeń proceduralnych powodowi.
- D. Zaleca się, aby skarżona instytucja publiczna, wraz z odpowiednimi pracownikami odpowiedzialnymi za system edukacyjny, dokonała przeglądu stawianych zarzutów. Jeżeli w trakcie przeglądu okaże się, że system edukacyjny posiada wady zgodnie ze stawianymi zarzutami, zobowiązani są oni do zbadania każdego zarzutu, a także do przedstawienia faktów wskazanych przez instytucję publiczną, oraz, jeżeli naruszenie zostało zidentyfikowane, zobowiązani są oni zaproponować wdrożenie czynności korygujących lub opisać czynności, jakie zostały podjęte w celu zadośćuczynienia wszelkim stratom powstałym w procesie świadczeniu usług edukacyjnych na rzecz ucznia. Jeżeli naruszenie takie wpłynęło także na innych uczniów znajdujących się w podobnej sytuacji, instytucja publiczna zobowiązana jest zaproponować czynności korygujące mające na celu zadośćuczynienie wszelkim stratom powstałym w procesie świadczenia usług edukacyjnych na rzecz pozostałych uczniów.
- E. MSDE zobowiązany jest przeprowadzić niezależną wizytację na miejscu, jeżeli MSDE zdecyduje, że wizytacja taka jest niezbędna w celu rozwiązania skargi.
- F. MSDE zobowiązany jest wydać powodowi i instytucji publicznej pisemną decyzję (Zawiadomienie o Rozpoznaniu), która zawierać będzie:
 - 1. oświadczenie o przeprowadzeniu dochodzenia w sprawie skargi,
 - 2. rozpoznanie faktów i wniosków dla każdego zbadanego zarzutu, w tym oświadczenie informujące o tym, czy wystąpiło naruszenie przepisów i/lub prawa stanowego lub federalnego oraz uzasadnienie wniosków;
 - 3. jeżeli MSDE ustali, że miało miejsce naruszenie przepisów i/lub prawa stanowego lub federalnego, Zawiadomienie o Rozpoznaniu powinno zawierać informację na temat czynności, które winny zostać wdrożone przez instytucję publiczną, odnoszące się do:
 - a. sposobu zadośćuczynienia dotyczącego odmowy świadczenia wszelkich usług, w tym stosowna refundacja kosztów lub inne czynności korygujące odpowiednie do potrzeb ucznia oraz
 - b. asygnacja przyszłych usług dla wszystkich uczniów niepełnosprawnych.
 - 4. termin zakończenia wdrażania czynności korygujących,

5. dane kontaktowe osoby z ramienia MSDE wyznaczonej do zapewnienia pomocy technicznej w procesie wprowadzania czynności korygujących oraz
 6. oświadczenie informujące strony, że w przypadku braku z ich strony akceptacji decyzji MSDE, przysługuje im prawo wnioskowania o mediację lub prawo złożenia skargi w związku z należyty procesem [due process complaint] w celu rozwiązania skargi.
- G. Uznaje się, że termin Zawiadomienia o Rozpoznaniu został przekroczony, jeżeli nie zostanie ono wydane w terminie do sześćdziesięciu (60) dni kalendarzowych od daty otrzymania skargi przez MSDE. Termin ten może zostać przedłużony w przypadku pojawienia się okoliczności wyjątkowych w odniesieniu do danej skargi lub gdy powód i zaangażowana instytucja publiczna wyrażą zgodę na przedłużenie terminu w celu przystąpienia do mediacji lub podjęcia innych alternatywnych środków rozwiązywania sporów. Jeżeli przedłużenie terminu okaże się konieczne, MSDE poinformuje na piśmie powoda i instytucję publiczną o konieczności przedłużenia terminu.
- H. Jeżeli którakolwiek ze stron nie wyrazi zgody na wnioski postawione w Zawiadomieniu o Rozpoznaniu, strona taka ma prawo przedłożyć dodatkowe informacje, *nirozpatrzone lub niedostępne w czasie przeprowadzania dochodzenia*. Informacje te winny zostać przedłożone w terminie do piętnastu (15) dni kalendarzowych od daty Zawiadomienia o Rozpoznaniu. MSDE ustali, czy przedłożone informacje dodatkowe są wystarczające i kompletne dla wydania nakazu dokonania przeglądu wniosków postawionych w wyniku przeprowadzonego dochodzenia. Po ustaleniu dostateczności i kompletności złożonych informacji dodatkowych, MSDE zawiadomi strony na piśmie o swojej decyzji dotyczącej ponownego rozpatrzenia wniosków oraz o tym, czy jakiegokolwiek wymagane czynności korygujące winny zostać wstrzymane lub zawieszane do momentu uzyskania ostatecznych decyzji.

V. SKARGI WYKRACZAJĄCE POZA KOMPETENCJE MSDE

- A. Jeżeli skarga zawiera zarzuty dotyczące dyskryminacji na tle rasowym i seksualnym, a także w odniesieniu do wyznania, koloru skóry, wieku, narodowości i pochodzenia, stanu cywilnego lub stanu zdrowia, tj. upośledzenia fizycznego lub psychicznego, lub zachowania, do których zastosowanie mają przepisy i prawa inne niż te dotyczące nauczania specjalnego, MSDE zawiadomi strony na piśmie, iż zgłaszane przez nie zarzuty przekraczają kompetencje MSDE. W zawiadomieniu tym MSDE wskaże powodowi – jeżeli MSDE posiada stosowną wiedzę – instytucję właściwą do rozpatrzenia jego skargi, przekazując mu nazwę i adres tej instytucji.
- B. MSDE nie rozpatruje zarzutów dotyczących faktu, że warunki zgody osiągniętej na drodze mediacji lub spotkań polubownych nie zostały wdrożone. Skarga taka powinna być zostać złożona do sądu kompetentnego dla rozwiązywania takich spraw.

- C. Jeżeli otrzymana skarga stanowi jednocześnie przedmiot skargi w związku z należyтым procesem [due process hearing] lub zawiera wielorakie zarzuty, z których jeden lub więcej zarzutów stanowią część procesu sądowego, MSDE zobowiązany jest wykluczyć wszystkie te części skargi, które zostały przedstawione w skardze w związku z należyтым procesem, do momentu zakończenia procesu sądowego. Wszelkie zarzuty postawione w skardze, niestanowiące części skargi w związku z należyтым procesem, zostaną rozpatrzone przez MSDE zgodnie z odpowiednimi procedurami oraz z zachowaniem przepisowych terminów. MSDE zawiadomi strony na piśmie o decyzji dotyczącej wykluczenia ze skargi zarzutów, które to zarzuty – w przypadku uzasadnionej decyzji MSDE – zostaną rozpatrzone w procesie sądowym.
- D. Jeżeli podniesione zarzuty złożone do MSDE w formie skargi, które wcześniej zostały orzeczone na drodze należytego postępowania sądowego, i które dotyczą tych samych stron, decyzja orzeczona w procesie należytego postępowania jest wiążąca dla obu stron, a MSDE poinformuje powoda i instytucję publiczną o ważności tej decyzji.

VI. ROZWIĄZANIE SKARGI

Po otrzymaniu zawiadomienia informującego, że skarga została właściwie rozwiązana przez instytucję publiczną na drodze mediacji lub innych środków rozwiązywania sporów, lub że została wycofana przez powoda, MSDE rozpatrzy rozwiązana skargę. Dotyczy to także sytuacji, w której instytucja publiczna zaoferuje spełnienie zadośćuczynienia zaproponowanego w skardze przez osobę fizyczną lub organizację.

VII. CZYNNOŚCI WERYFIKACYJNE/CZYNNOŚCI PODJĘTE W NASTĘPSTWIE SKARGI

Po wydaniu przez MSDE Zawiadomienia o Rozpoznaniu, które wykazuje naruszenie prawa i przepisów stanowych i federalnych, MSDE zobowiąże instytucję publiczną do przedłożenia dokumentacji weryfikującej pełne przeprowadzenie czynności korygujących.

- A. Po otrzymaniu Zawiadomienia o Rozpoznaniu, każda ze stron może wnioskować o przyznanie pomocy technicznej. Wniosek o przyznanie pomocy technicznej winien zostać złożony w możliwie najszybszym terminie, aby nie dopuścić do przedłużania terminu zakończenia wdrażania czynności korygujących.
- B. Instytucje publiczne mogą prowadzić negocjacje z MSDE w zakresie dopuszczalności innych metod zmierzających do skutecznego wdrożenia ostatecznej decyzji.
- C. Pracownicy MSDE zobowiązani są dokonywać przeglądu podjętych kroków oraz oceniać, czy spełniają one kryteria skuteczności wymaganych czynności.
 - 1. Jeżeli podjęte kroki spełniają kryteria skuteczności czynności korygujących, MSDE przedstawi stronom pisemne zawiadomienie dotyczące podjętej przez siebie decyzji i zamknie skargę.

2. Jeżeli czynności podjęte przez instytucję publiczną w sposób niedostateczny korygują zidentyfikowane problemy, MSDE uruchomi bliższą współpracę z instytucją publiczną w celu rozpoznania powodów, dla których czynności te nie przyniosły oczekiwanych rezultatów oraz w celu określenia uzupełniających strategii działania, zmierzających do osiągnięcia pożądaných efektów.
3. Jeżeli instytucja publiczna w dobrej wierze nie przedsięwzięła starań zmierzających do pełnego wdrożenia czynności korygujących, MSDE przedstawi instytucji publicznej na piśmie tytuł egzekucyjny nakładający sankcje określone przez niniejsze procedury.

VIII. EGZEKUCJA

W przypadku, gdy instytucja publiczna nie wdrożyła czynności korygujących w terminie określonym w Zawiadomieniu o Rozpoznaniu, lub w terminie przedłużonym, udzielonym na podstawie przepisów Sekcji VII niniejszych procedur, MSDE uruchomi czynności egzekucyjne zgodnie z Kodeksem COMAR 15A.05.02.07.

IX. STARANIA DOTYCZĄCE ZAPEWNIENIA DOSTĘPU DO INFORMACJI

- A. Instytucja publiczna zobowiązana jest zapewnić, że procedury dotyczące składania skarg są zrozumiałe przez rodziców, adwokatów i pracowników szkół, zapewniając jednocześnie stosowne zabezpieczenia proceduralne.
- B. MSDE zobowiązany jest rozpowszechnić procedury dotyczące składania skarg za pośrednictwem właściwych prezentacji przedstawianych adwokatom, organizacjom, pracownikom instytucji publicznych i innym osobom zainteresowanym. MSDE nawiązał współpracę partnerską z organizacjami adwokackimi i rodzinnymi, takimi jak: Maryland Disability Law Center [Ośrodek Praw Osób Niepełnosprawnych Stanu Meryland], Parents' Place of Maryland [Stowarzyszenie Rodziców Stanu Meryland], Maryland Coalition for Inclusive Education [Koalicja Stanu Meryland na Rzecz Edukacji Inluzywnej], Community Mediation Maryland [Społeczność na Rzecz Mediacji w Stanie Meryland] oraz ARC/Maryland, celem której jest zapewnienie dobrej wiedzy w zakresie niniejszych procedur. MSDE zapewnia także publikację niniejszych procedur na swoich stronach internetowych.

Niniejszy dokument został opracowany i wydany przez Wydział Nauczania Specjalnego/Służb Wczesnej Interwencji, grant nr HO27A060035A, na mocy ustawy IDEA, Część B, ufundowany przez Amerykański Departament Oświaty, Biuro Nauczania Specjalnego i Usług z Zakresu Resocjalizacji. Wydział Nauczania Specjalnego/Służb Wczesnej Interwencji otrzymuje fundusze z Biura ds. Programów Nauczania Specjalnego, Biura Nauczania Specjalnego i Usług z Zakresu Resocjalizacji Amerykańskiego Departamentu Oświaty. Niniejsze informacje nie są objęte prawami autorskimi. Czytelnicy mogą kopiować i przekazywać niniejszy dokument. Prosimy jednak o zamieszczenie informacji o Wydziale Nauczania Specjalnego/Służb Wczesnej Interwencji, Departamentu Oświaty Stanu Maryland.

W kwestiach związanych z zatrudnieniem lub podczas udostępniania programów, Departament Oświaty Stanu Maryland nie dyskryminuje nikogo z uwagi na rasę, kolor skóry, płeć, wiek, pochodzenie, wyznawaną religię lub niesprawność. Wszelkie pytania związane z polityką Departamentu prosimy kierować do Oddziału Zapewnienia Prawa Służności i Stosowania Przepisów [Equity Assurance and Compliance Branch] (tel.: (410) 767-0433; faks: (410) 767-0431). Zgodnie z Ustawą o niepełnosprawnych [Americans with Disabilities Act (ADA)], niniejszy dokument może zostać udostępniony na wniosek w alternatywnych formatach. Prosimy o kontakt z Wydziałem Nauczania Specjalnego/Służb Wczesnej Interwencji, Departamentu Oświaty Stanu Maryland: tel.: (410) 767-0858; faks: (410) 333-1571.